

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์นिरยภูมิในพระพุทธานุศาสนเถรวาท สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

นिरยภูมิ หรือ นรก จัดอยู่ในอบายภูมิอันดับที่ ๑ เป็นดินแดนที่ปราศจากความสุขสบาย สัตว์ที่ตกลงไปสู่ นรก เพราะบาปกรรมชั่วที่ตนกระทำไว้เป็นอาจินกรรม เมื่อตกลงไปแล้วจะต้องได้รับความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสไม่มีเวลาวางเว้นจากการลงทัณฑ์ทรมาน นรกมีที่ตั้งอยู่ใต้เขาตริภุฏ มีทั้งหมด ๘ ชุมใหญ่ ที่เรียกว่า มหานรก และยังมีชุมบริวาร เรียกว่า อุตสนนรกอีก ๑๒๘ ชุม มีนรกชุมย่อย ที่เรียกว่ายมโลกอีก ๓๒๐ ชุม สัตว์ที่ใช้กรรมในมหานรกหมดแล้ว จะต้องมารับกรรมในอุตสนนรก และยมโลกต่อไป จนกว่าจะหมดกรรมที่ตนได้กระทำไว้

โลกนรก หมายถึง โลกที่ไม่มีความสุขสบาย เป็นปรโลกฝ่ายทุคติภูมิ ที่มีโทษแห่งการกระทำกุศลหนักที่สุดในบรรดาอบายภูมิทั้งหลาย เป็นโลกที่เต็มไปด้วยความทุกข์ฉิบหาย ปราศจากความสุขโดยสิ้นเชิง สัตว์ที่ไปเกิดอยู่ในโลกนรกนี้ไม่มีความสุขแม้สักนิดเดียว โลกนรกนี้มีอาณาเขตกว้างใหญ่ ไพศาลมาก แบ่งเป็นเขตๆ ใหญ่บ้าง เล็กบ้าง เรียกว่า ชุม สัตว์นรกที่บังเกิดขึ้นในแต่ละชุม จะได้รับทุกข์เวทนาแตกต่างกัน แล้วแต่อกุศลกรรมที่ตัวเองกระทำไว้

ในนिरยภูมินี้แบ่งออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

๑. มหานรก ๒. อุตสนนรก ๓. ยมโลกนรก

นिरยภูมิ หรือ โลกนรก ประเภทใหญ่ที่สุด เรียกว่า มหานรก มีอยู่ทั้งหมดจำนวน ๘ ชุม ด้วยกัน ตั้งซ้อนเรียงกันอยู่เป็นชั้นๆ ไป ห่างกันแต่ละชั้นประมาณ ๑๕๐๐๐ โยชน์

มหานรกแต่ละชุม นอกจากมี ชุมใหญ่ ซึ่งคล้ายกับเป็นเมืองใหญ่เป็นประธานแล้ว ยังมีชุมเล็กเป็นบริวารล้อมรอบอีก ๔ ทิศ ทิศละ ๔ ชุม รวมทั้งหมดเป็น ๑๖ ชุมด้วยกัน จะขอจำแนกประเภทและจำนวนนรกที่เป็นบริวารแต่ละชุม จำนวน ๑๖ ชุม จากไตรภูมิพระร่วง

สัตว์นรกทั้งหลาย เมื่อได้เสวยทุกข์โทษในมหานรกและอุตสนนรกดังกล่าวมาแล้ว หากกรรมยังไม่สิ้น ก็จำต้องไปเสวยกรรมในนรกอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีชื่อเรียกว่า ยมโลกนรก ก็ยมโลกนรกนี้ ตั้งอยู่ในสถานที่ต่อจาก อุตสนนรกไป เป็นนรกบริวารของมหานรกทั้ง ๘ มหานรกแต่ละชุม นั้น

ดังนั้น นรกภูมิตามความเชื่อทางศาสนา ประกอบด้วยมหานรก เป็นนรกขุมหลัก มี ๘ ขุม แต่ละชั้นห่างกันประมาณ ๑๕,๐๐๐ โยชน์จากนั้นจะมี ยมโลกนรก ๓๒๐ ขุม อยู่รอบ ๔ ทิศๆ ละ ๑๐ ของมหานรกแต่ละขุม อุตสทนรก ๑๒๘ ขุม อยู่รอบๆ ๔ ทิศๆ ละ ๔ ของมหานรกแต่ละขุม และนรกขุมที่ลึกที่สุดเรียกว่าโลกันตนรก เป็นนรกขุมใหญ่ อยู่นอกจักรวาล มีดมนไม่มีแสง มองไม่เห็นอะไรเลยและเต็มไปด้วยทะเลน้ำกรดเย็น ที่ตั้งอยู่ระหว่างโลกจักรวาล ๓ โลก เหมือนกับวงกลม ๓ วงติดกัน บริเวณช่องว่างของวงทั้ง ๓ สัตว์นรกที่เกิดต้องรับทุกขเวทนาเป็นเวลา ๑ พุทธันดร จากผลกรรมชั่ว เช่น ทรมานประทุษร้ายต่อบิดามารดา และผู้ทรงศีล ทวงธรรมหรือทำปาณาติบาต เป็นอาจิณ ฆ่าตัวตาย เป็นต้น

อกุศลกรรม แปลว่า การกระทำที่เป็นความชั่ว มิใช่ความดี การกระทำที่เป็นความชั่วนั้น กระทำได้ ๓ ทาง คือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ

๑. การกระทำชั่วทางร่างกาย มีหลายอย่าง เช่น

- กระทำผิดต่อชีวิตและร่างกายของผู้อื่น เช่น ฆ่า ช่มเหง เบียดเบียนทำร้ายผู้อื่น
- กระทำผิดต่อทรัพย์สินของผู้อื่น เช่น ขโมย ฉ้อโกง ซิงทรัพย์ ฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น

ต้น

- กระทำผิดทางเพศ เช่น นอกใจคู่ครองของตน ประพฤติหรือแสดงอนาจาร ช่มชู้

กระทำชำเราหญิง เป็นต้น

๒. การกระทำชั่วทางวาจา ได้แก่ การพูดเท็จ พูดยุแหย่ให้ผู้อื่นผิดใจกัน พูดหยาบคาย ไม่สุภาพ พูดเพื่อเจ้อเหลวไหล ไม่มีสารประโยชน์

๓. การกระทำชั่วทางใจ ได้แก่คิดชั่วต่างๆ เช่น คิดโลภอยากได้ทรัพย์ของผู้อื่น คิดโกรธมุ่งร้ายพยาบาทผู้อื่น คิดเห็นในทางที่ผิด เช่น ไม่คิดถึงบุญคุณของพ่อแม่ ไม่เชื่อเรื่องบาปบุญ เป็นต้น

อกุศลกรรมที่นำสัตว์ไปเกิดในนรกภูมิแต่ละชั้นนั้นว่าโดยหลักสำคัญใหญ่ หรือ หลักสำคัญหนักต่างๆ แบ่งออกได้ ๒ อย่าง คือ

๓.๑ อกุศลกรรมที่ก่อล่วงอกุศลกรรมบถ

๓.๒ อกุศลกรรมที่ประกอบด้วยนิยตมิจฉาทิฏฐิ

อกุศลกรรมบถ ๑๐ ที่จัดเป็นกายกรรม คือทำด้วยกาย ๓ อย่าง

๑. ปาณาติบาต ทำชีวิตสัตว์ให้ตกลง คือ ฆ่าสัตว์

๒. อทินนาทาน ถูเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ด้วยอากาศแห่งขโมย

๓. กาเมสุมิฉาจาร การประพฤติดิฉิดในกาม

ที่จัดเป็นวัจกรรมคือทำด้วยวาจา ๔ อย่าง

๑.มุสาวาท	พูดเท็จ
๒.ปิสุณวาจา	พูดส่อเสียด
๓.ผรุสวาจา	พูดคำหยาบ
๔.สัมผัปปลาปะ	พูดเพ้อเจ้อ

ที่จัดเป็นมโนกรรม คือ ทำด้วยใจ ๓ อย่าง

๑.อภิชฌา	โลภอยากได้ของเขา
๒.พยาบาท	ปองร้ายเขา
๓.มิจฉาทิฎฐิ	เห็นผิดจากคลองธรรม

การทำอกุศลชนิดที่เป็นปาติบาตร ก้าวล่วงกรรมบถนั้นต้องประกอบด้วยองค์ ๕ คือ

๑.ปาโณ	สัตว์มีชีวิต
๒.ปาณสญเจตนา	รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต
๓.วธกจิตต์	มีจิตคิดจะฆ่า
๔.ปโยโค	ทำความเพียรเพื่อให้ตาย
๕.เตนมรณั	สัตว์นั้นตายลงด้วยความเพียรนั้นปาณาติบาตที่เป็น

อกุศลกรรมบถนั้น มีโทษมาก เพราะเหตุ ๔ ประการคือ

- ๑) สัตว์ใหญ่
- ๒) สัตว์นั้นมีคุณมาก
- ๓) ความพยายามของผู้ฆ่ามีมาก
- ๔) กิเลสของผู้ฆ่ารุนแรง

ชีวิตในอเวจีมหานรก สัตว์นรกในขุมนี้จะได้รับความทุกข์แสนสาหัส เป็นนรกที่ขุมใหญ่ที่สุด รวากับเมืองใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยกำแพงเหล็กอันรุ่งโรจน์ ภายในมีเปลวไฟร้อนระอุไหม้สัตว์นรกอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืนไม่มีว่างเว้น สัตว์ที่ต้องไปอุบัติในอเวจีมหานรกนี้มีมากกว่าขุมอื่นๆ แออัดยัดเยียดเบียดเบียนกันอยู่ ทั้งการเสวยทุกข์โทษในมหานรกขุมนี้ก็แตกต่างกันไปหลายอิริยาบถ หลายท่าหลายทาง เช่น ถ้าเคยยืนทำบาปอกุศลกรรมไว้ ก็ต้องมาทนทุกข์อยู่ในอิริยาบถยืน เคยเดินทำบาปไว้ ก็ต้องเดินทนทุกข์อยู่ เคยนั่งเคยนอนทำบาปไว้ ก็ต้องมานั่งมานอนเสวยทุกข์อยู่ในอเวจีมหานรกนี้

คนที่ทำปาณาติบาตทุกวัน เป็นอาจิณกรรม ถ้าทำในปริมาณมากก็ไปขุมที่ ๑ ถ้าปริมาณน้อยเป็นอาจิณกรรมก็ไปอีกขุมหนึ่ง ก่อนตายกรรมนิมิตจะเห็นเป็นหมู เหมือนมาทวงถาม

หาชีวิต แล้วก็เห็นภาพการฆ่า จิตก็เศร้าหมอง ดวงบาปจะปรากฏ และขยายครอบคลุมดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์หายบ จากนั้นก็ถอดกาย บาปที่อยู่ในกำเนิดธาตุธรรมเดิมในกายมนุษย์หายบ ก็เข้าไปอยู่ในกลางกายมนุษย์ละเอียด ขยายไปเรื่อยๆ พอขยายก็เริ่มมีภาพสัตว์นรกอยู่ในกลางนั้น พอเคลื่อนออกตามฐานต่างๆ จนถึงฐานที่ ๑ ก็หลุดรูปไป ถ้าทำอาชญากรรมแต่มีปริมาณน้อย ก็ไปสัณฐานวมหานรก กาฬสัณฐานวมหานรก สังฆาฏมหานรก โรจว-มหานรก ถ้าทำปานกลางมากกว่าเล็กน้อย ก็ไปมหาโรจวมหานรก ถ้าทำเป็นอาชีพนานาใหญ่ระดับโลก คำกันมากๆ ก็ไปเวจีมหานรก ถ้าไปโรจวมหานรกก็ตัวเล็กหน่อย มหาโรจวมหานรกก็ตัวใหญ่ขึ้น ถ้าหากไปเวจีมหานรกก็ตัวใหญ่มากๆ พอไปเกิดเป็นสัตว์นรก กายจะโตขึ้นในทันทีทันใด บาปในตัวก็บันดาลให้นายนิรยบาลบังเกิดขึ้น เป็นคู่กรรมของสัตว์นรก แล้วก็ทำทัณฑ์พรหมานด้วยวิธีการต่างๆ ไฟในมหานรกจะมีสีดำ ร้อนแรงกว่าไฟในอุสสทนรก และยมโลก

เมื่อไปเกิดเป็นสัตว์นรกจะมีรูปร่างที่หลากหลาย บางตัวหัวเป็นหมูตัวเป็นคน บางตัวตัวเป็นหมูหัวเป็นคน บางตัวทั้งมือและเท้าเป็นหมู ตัวเป็นคน หัวเป็นหมู จะผสมกันไปหลากหลายรูปแบบ เวลาสัตว์นรกโดนฆ่า จะถูกฆ่าด้วยอาการต่างๆ เกิดความเจ็บปวดอย่างรุนแรง เช่น ถ้ามนุษย์โดนฆ่า ความเจ็บปวดก็จะชั่วระยะหนึ่ง สมมติว่า เป็นหนึ่ง แต่ถ้าเป็นสัตว์นรกในโรจวมหานรก จะเป็นหมื่นเท่า ถ้าเป็นมหาโรจวมหานรกก็แสนเท่า ถ้าในเวจีมหานรกก็ล้านเท่า

เมื่อหมดกรรมจากมหานรก ก็จะไปโดนลงโทษที่นรกขุมบริวาร ซึ่งมีในมหานรกทุกขุม จะไปขุมไหนนั้นก็ขึ้นอยู่กับความหนักเบาของกรรม หรือความหมองของใจ ถ้าใจหมองมากก็ไปขุมหนึ่ง ถ้าหมองปานกลางก็ไปอีกขุมหนึ่ง ถ้าหมองน้อยก็อีกขุมหนึ่ง เมื่อไปยังอุสสทนรก โทษจะเบาบางลงมา ยังมีโอกาส ได้วิ่งเข้าไปในป่า ตัวเป็นหมูหัวเป็นคน ตัวเป็นคนหัวเป็นหมู ไปไม้ที่ร่วงลง จะกลายเป็นหอกเป็นดาบมาทิ่มแทงจนตาย พอตายแล้วก็ฟื้น หลุดจากป่านี้ก็ไปที่โล่งแจ้ง หอกดาบจะหล่นลงมาจากข้างบน มาทิ่มแทงเชือดเฉือน ผ่าเหวอะหวะจนตาย ลมกรรมก็พัดให้ฟื้นขึ้นมา เป็นอย่างนี้ยาวนานพ้นจากอุสสทนรก จะมาสู่ยมโลก เพื่อพิจารณาบุญบาปที่อาจจะจะมีบุญญาติอุทิศให้เมื่อภพที่แล้ว หรือ ๕๐๐ ล้านปีที่แล้ว ถ้ามีบุญพอก็จะไปเกิดได้ แต่ถ้ากรรมยังหนาแน่นจะต้องถูกลงโทษในยมโลกต่อไป แต่ที่นี้ยังมีเวลาว่างเว้นจากการทัณฑ์พรหมานบ้างหน่อยหนึ่ง จะมีการเข้าคิวเพื่อรอการถูกเฉาะ ทิ่มแทง สับลงกระทะ ผ่าชำแหละ เป็นต้น

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุง

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่สอนเรื่องกรรมว่า สัตว์ทั้งหลายล้วนเป็นไปตามกรรม หมายความว่า กรรมนั้นสามารถที่จะทำให้สัตว์โดยเฉพาะมนุษย์เรากลายเป็นอะไรก็ได้ คือ ทำให้ไปสู่ทุกคติ ได้แก่ ไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน เป็นเปรต เป็นสัตว์นรก เป็นอสุรกายก็ได้ ทำให้ไปสู่สุคติคือ ไปเกิดเป็นมนุษย์ เทวดา พรหม จนถึงเป็นพระอรหันต์ก็ได้

กรรมของมนุษย์ที่ทำในกาลก่อนส่งผลให้ปฏิบัติต่างกัน เช่น บางคนเป็นคนดี บางคนบ้า บางคนรวย บางคนจน บางคนมีปัญญา บางคนเขลา ฯลฯ เพราะเหตุปัจจัยต่างๆอาทิ ปฏิบัติให้มีอายุสั้น เพราะเป็นคนเหี้ยมโหดร้าย มักคร่าชีวิตสัตว์ ปฏิบัติให้มีอายุยืน เป็นผู้เว้นขาดจากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป มีความละอาย เอ็นดูอนุเคราะห์ด้วยความเกื้อกูลสรรพสัตว์และภุมตอยู่ ปฏิบัติมีโรคมาก เป็นผู้มีปกติเบียดเบียนสัตว์ด้วยมือ ท่อนไม้ ก้อนดิน ก้อนหิน หรือศาสตราวุธต่างๆ ปฏิบัติมีโรคน้อย ไม่เบียดเบียนสัตว์ด้วยมือ หรือศาสตราวุธต่างๆ มีมิด ขวานดาบ ปืน เป็นต้น ปฏิบัติให้มีผิวพรรณทราม เป็นคนมักโกรธ มากไปด้วยความแค้นเคือง ถูกเขาว่าเล็กน้อยก็ขัดใจโกรธเคือง พยาบาทมาดร้าย ทำความโกรธความร้ายและความซึ่งเคียดให้ปรากฏ ปฏิบัติให้มีผิวพรรณงาม เป็นคนไม่มักโกรธ ไม่พยาบาท ไม่มาดร้าย ไม่ทำความโกรธความร้ายและความซึ่งเคียดให้ปรากฏปฏิบัติให้เป็นคนมีศักดาน้อย คือเป็นคนมีใจริษยา มุ่งร้าย ผูกใจในการอิจฉา ริษยาในลาภสักการะ ความเคารพ ความนับถือ การไหว้และการบูชาของคนอื่นปฏิบัติให้เป็นคนมีศักดามาก เป็นคนไม่มีใจริษยา ไม่มุ่งร้าย ยินดีด้วยในลาภสักการะ ความเคารพ ความนับถือ การไหว้และการบูชาของคนอื่น ปฏิบัติให้มีโรคะน้อยเป็นผู้ไม่ให้ข้าว น้ำ ผ้า บาน ที่นอนที่อาศัย เป็นต้น ปฏิบัติให้มีโรคะมาก ชอบให้ทานมีอาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ของหอม ที่นอนที่อาศัย เครื่องตามประทีปแก่สมณะหรือชีพรามณ์ เป็นต้น ปฏิบัติให้เกิดในตระกูลต่ำ เป็นคนกระด้าง เยอหยิ่ง ไม่กราบไหว้คนที่ควรกราบไหว้ ไม่ลูกรับคนที่ควรลูกรับ ไม่ให้อาสนะแก่คนที่ควรให้ ไม่ให้ทางแก่คนที่ควรให้ทาง เป็นต้น

ปฏิบัติให้เกิดในตระกูลสูง เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน วจีไพเราะ สงเคราะห์เชื้อเพื่อ รู้จักยืนเคารพ ยืนรับ ยืนค้ำับ ผู้เฒ่า ผู้ใหญ่ สักการะแก่คนที่ควรสักการะ เคารพคนที่ควรเคารพ นับถือคนที่ควรนับถือ บูชาคนที่ควรบูชา เป็นต้น ปฏิบัติทำให้มีปัญญาทราม คือเป็นผู้ไม่เคยเข้าไปหาบัณฑิต สมณะหรือชีพรามณ์แล้วสอบถามว่า อะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศลอะไรไม่เป็นกุศล อะไรมีโทษ อะไรไม่มีโทษ อะไรเมื่อทำลงไปแล้วย่อมเป็นไปเพื่อความไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล

เพื่อความทุกข์สิ้นกาลนาน อะไรเมื่อทำไปแล้วยอมเป็นไปเพื่อประโยชน์อายุมนุษย์สมัยพระพุทธองค์ ๑๐๐ ปี เกื้อกูล เพื่อความทุกข์สิ้นกาลนาน

ดังนั้น เรื่องของกรรมจึงเป็นเรื่องที่พุทธศาสนิกชนจำเป็นต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้พ้นจากทุกข์ และดำเนินไปสู่สุคติซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต่างปรารถนา กรรมที่จะนำไปสู่ทุกข์และสุคตินั้น ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า กรรมบถ โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ที่นำไปสู่ทุกข์ เรียกว่า อกุศลกรรมบถ และที่นำไปสู่สุคติ เรียกว่า กุศลกรรมบถ

กรรมบถ เป็นข้อปฏิบัติและหลักประพจน์ต่าง ๆ ในทางพระพุทธศาสนา เป็นระบบของการฝึกอบรมขั้นศีลธรรม ที่เรียกว่า อธิศีลสิกขา กินความถึงหลักประพจน์ทั้ง ๓ ทาง คือ ทางกาย วาจา และใจ ครอบคลุมถึงมรรคทั้ง ๓ คือ สัมมวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ กรรมบถนี้มักจะมาคู่กับเบญจศีลเบญจธรรม แต่ในชั้นธรรมศึกษาเอกนี้ ท่านให้ศึกษาเฉพาะ กรรมบถซึ่งจัดอยู่ในวิชาวินัย

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์นिरยงฺมิในพระพุทธศาสนาเถรวาทตามที่ได้ผู้วิจัยได้นำเสนอ และสรุปประเด็นเนื้อหาจากข้างต้นมาตามลำดับ จึงเป็นไปได้ว่า ครั้งต่อไปควรจะศึกษาเรื่องเหล่านี้ด้วยเพราะเป็นตัวแปรที่สำคัญ คือ

- ๑) ควรศึกษาเปรียบเทียบนिरยงฺมิในพระพุทธศาสนานิกายมหายานกับนिरยงฺมิในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๒) ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการทำบุญและการบาปเพื่อเป็นเหตุนำไปสู่นรกหรือสวรรค์ตามคติของพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๓) ควรศึกษาวิเคราะห์เปตภูมิในพระพุทธศาสนาเถรวาท ซึ่งเป็นภูมิหนึ่งใน ๔ ภูมิที่มีเนื้อหาสาระคล้าย ๆ นिरยงฺมิที่ได้นำเสนอไปแล้ว